

Spin om brødkorn, kvælstof og protein

2. juni 2015 | Af [Anders Borgen](#)

KOMMENTAR – Der er grænser for vækst, og dansk landbrug er nu stødt ind i en af disse grænser, skriver økologisk planteforædler Anders Borgen i debatten om brødkornets kvalitet. Hvis man ville, kunne man godt øge protein-indholdet i kornet ved at vælge nogle andre sorter.

For at få de danske vælgere til at sluge budskabet om mere gylle i det danske landskab, ruller i øjeblikket en gammel spinkampagne om, at dansk korn siden 1990 har haft faldende proteinindhold. Påstanden er, at dette skyldes mangel på kvælstof, og at niveauet nu er så lavt, at vi ikke kan afsætte kornet på eksportmarkederne. Foto Colourbox

Lige nu arbejdes der rundt om i Danmark på at implementere EU's Vandrammedirektiv, og der er ingen tvivl om, der skal ske yderligere begrænsninger i landbrugets kvælstofudledninger, hvis Danmark skal leve op til det.

Ikke fordi en dansk landmand forurener væsentligt mere end en tysk landmand, men simpelthen fordi der relativt er mere landbrug i Danmark, hvorfor belastningen af den resterende natur bliver så meget desto større.

Vandrammedirektivet handler jo ikke om, hvad den enkelte landmand må gøde med, men om hvad den omgivende natur kan tåle.

Yderligere miljøbegrænsninger i landbruget hænger dårligt sammen med de borgerlige partiers løfte om at rulle en række af de senere års miljø-tiltag tilbage, hvis de skulle vinde valget.

Også Socialdemokraterne har som led i en vækststrategi en plan for yderligere udvidelse af den danske svineproduktion, hvilket ikke kan gøres uden at belaste naturen yderligere.

For at få de danske vælgere til at sluge budskabet om mere gylle i det danske landskab, ruller i øjeblikket en gammel spin-kampagne om, at dansk korn siden 1990 har haft faldende protein-indhold, og påstanden er, at dette skyldes mangel på kvælstof, og at niveauet nu er så lavt, at vi ikke kan afsætte kornet på eksportmarkederne.

Massiv nettoimport af korn

Inden den danske handelsminister begynder at ryste på hånden, er det værd at slå fast, at Danmark altså ikke er et korneksporterende land, men derimod har en massiv nettoimport af korn.

Danske svin og køer æder langt mere korn, end der kan produceres i Danmark. Faktisk lægger vi ude i verden beslag på et areal svarende til hele Sjælland til at producere korn og soja til danske husdyr.

Det er denne massive nettoimport af næringsstoffer, som ligger til grund for vore vandmiljø-problemer. Snakken om eksportproblemer for dansk korn er således rent spin, for selv hvis det havde været sandt, så ville det handelsmæssigt være uden betydning, i og med at hver gang Danmark eksporterer korn, skal det modsvares af en tilsvarende øget import af korn for at kompensere det danske kornunderskud.

Faldende proteinindhold siden 1890

Det er derimod rigtigt, at protein-indholdet i dansk korn har været faldende siden 1990, ja faktisk har det været faldende siden omkring 1890, ligesom det også har været i vore nabolande. Det er altså ikke et fænomen, som er startet med vandmiljøplanerne.

Derimod skyldes udviklingen en kombination af klimaforandringer, planteforædling og udbyttens niveau, som alt sammen medvirker til et faldende protein-indhold.

Hidtil har man kunnet kompensere for det faldende protein-indhold ved hele tiden at øge gødningsmængden, men på grund af de stigende skader på vandmiljøet, kan man ikke blive ved ad den vej.

Danmark er et af de første lande, som nødvendigvis må stoppe med at øge gødningsmængden, fordi det er os, der har verdens største landbrugsareal i forhold til landets størrelse.

Landbruget er stødt på grænser for vækst

Der er grænser for vækst, og dansk landbrug er nu stødt ind i en af disse grænser. Vandmiljøet, og herunder også fiskeriet lider under landbrugets kvælstofforurening, så man kan ikke gøde mere uden at få problemer med EU og de danske natur- og vandforbrugere.

KOMMENTAR

Af Anders Borgen,
cand.agro., økologisk
planteforædler

Vær med i debatten. Skriv til: debat@organictoday.dk

Hvis man ville kunne man godt øge protein-indholdet i kornet ved at vælge nogle andre sorter, men de vil nødvendigvis have et lavere udbytte, så det ville blot kræve en endnu større nettoimport af foder.

Man kan stadig øge væksten en lille smule ved at opnå en højere udnyttelsesgrad af gødningen med bedre udbringnings- og dyrkningsteknik for på den måde at øge udbytterne ved det samme gødningsniveau. Der er stadig hvert år lejesæd på mange marker som tegn på overgødskning, og stanken af ammoniak fra gylle om foråret er stadig et markant udtryk for, at der er kvælstof til rådighed i systemet, som ikke udnyttes optimalt af planterne.

Landbrugsproduktionen kan ikke vokse

For at leve op til Vandrammedirektivet vil det nok blive forsøgt at fange disse uudnyttede ressourcer til at øge produktionen indenfor de eksisterende rammer, men i den store sammenhæng i forhold til størrelsen af den danske landbrugsproduktion er i småtingsafdelingen, hvad der kan opnås ad den vej.

Politikerne og landbruget kan derfor lige så godt se i øjnene, at den danske landbrugsproduktion ikke kan vokse uden at skabe uacceptable effekter på miljøet.

Selv med en optimering af produktionen er den danske husdyrproduktion for stor til at være bæredygtig, i og med at Danmark end ikke er i stand til at producere foder nok til den, men i stedet bogstaveligt talt må tage brødet ud af munden på verdens stigende sultne befolkning for at kunne holde den i live.

Anders Borgen er cand.agro og økologisk planteforædler.